

NOVI

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Novoga Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu »Novoga Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Narodna skupščina.

V narodni skupščini ne pride do pravega dela, ker še vedno ni jasno, kako se bo razvil politični položaj. Vlada si je na jasnem, da s to malo večinico ne bo mogla vladati. Zato se Pasić trudi pridobiti Hrvatov v vlado, Pribičević pa z vso silo utaplja očega se človeka skuša doseči to, da njegova stranka tudi potem še ostane v vladi. S tem pa radičevci niso povsem zadovoljni. V Zagrebu je odbor za potrditev 25 še nepotrjenih Radičevih poslancev dovršil svoje delo tako, da bo zbornici priporočil potrditev vseh poslancev. Kakor hitro bo to sprejeto, bo morala nastopiti vladna kriza. Pogajanja med radikali in radičevci se nadaljujejo in na obeh straneh zatrjujejo, da zelo ugodno in da se je v glavnih potezah že dosegel sporazum.

V narodni skupščini se je v preteklem tednu bil boj za pravice — slovenskega jezika. Kdo bi si mogel to misliti pred šestimi leti, da bo Slovincem v lastni državi treba biti boj za lastni jezik. Zal je to treba in sicer ne s Srbi, temveč z najhujšimi sovražniki Slovencev, samostojnimi demokrati, Pribičevićevimi in Žerjavovimi pristaši. Samostojni demokrati so svojevoljno odstranili z vrat v sobo Jugosl. kluba slovenski napis. Dalje se tudi vse zbornične tiskovine, ki jih morajo poslanci dobiti v roke, zlasti razna poročila, tiskajo samo v cirilici. Naši poslanci so krepko nastopili proti vrganjanju slovenskega jezika. V skupščini je nastalo veliko prerakanje in vpitje, pri čemur so vladni poslanci grozili opoziciji, da bo treba vse podaviti.

Dalje se je obravnavalo v skupščini o odkupu letošnjega tobaka. Pri tem se je poslanec Smodej v daljšem govoru posebno toplo zavzel za tobačno delavstvo v Ljubljani ter tobačne vpokojece, ki morajo živeti od miloščine dobrih ljudi.

Poslanec Vesenjāk je vložil na finančnega ministra interpelacijo glede izenačenja davčnih bremen. Vsa država danes ve, da Slovenija plačuje neprimerno več davkov kot druge pokrajine in da se davki v Sloveniji iztirjavo s strogostjo kot nikjer drugod. Vsled vedno hujšega navijanja

davčnega vijaka in vsled popolne brezbriznosti merodajnih oblasti za razvoj našega poljedelstva, obrti in industrije, stoji slovensko gospodarstvo pred poginom, ki se že zelo uveljavlja. Zato pozivlja poslanec Vesenjāk finančnega ministra, naj čimpreje predloži zakon o izenačenju davkov.

Značilno je, kako je pred volitvami vprav dr. Žerjav šaril s tem zenačenjem, — danes se ne zmeni živa duša zato, dasi je Davidovičeva vlada izdala zakonski načrt in bi se stvar lahko kmalu uresničila, če bi bilo kaj dobre volje.

15. maja je sprejela zbornica novi stanovanski zakon.

Naši poslanci pridno posredujejo pri vladi in ministrih za Slovenijo.

Poslanec Sušnik je vložil na poljedelškega ministra interpelacijo radi hidroelektrične centrale na Krškem polju. Poslanec zahteva, da mora minister varovati življenske koristi prebivalstva in da se sme centrala graditi le, če se doseže sporazum med posestniki in Zagrebom.

Poslanec Pušenjak in tovariši so vložili interpelacijo na zunanega in finančnega ministra radi izplačila obljubljenega podpore posojilnicam, članicam graškega »Verbanda«. Dalje so vložili interpelacijo na železniškega ministra radi znižanja tarifov za prevoz galice po železnici. — Isti poslanci so vložili interpelacijo na vojnega ministra radi brezplačne vožnje za župane, ki spremljajo vojaške novice, radi pretepanja vojakov v Celju in drugod, in radi prisega vojnih obvezancev.

Poslanec Strcin je stavil vprašanje na ministra za socialno politiko radi slabe preskrbe invalidov. Poslanec Smodej je vložil interpelacijo na notranjega ministra radi premestitve 10 stražnikov iz Ljubljane v Maribor in Sarajevo, ki je bila izvršena brez predhodne disciplinarne preiskave. Isti poslanec je vložil interpelacijo na poljedelškega ministra radi graditve obrambnih zidov v škofjeloški okolici, kjer je lani povodenj napravila velikansko škodo.

Na pritisk posl. Brodarja se prične še letos graditi nov železobetonski most žez Kokro na državni cesti Kranj—Primskovo. Določenih je za ta most 1 milijon

dinarjev. Minister za javne gradbe je naročil gradbenemu ravnateljstvu v Ljubljani, da takoj napravi tozadevne načrte in čimpreje prične z delom.

Odbor za sodniški zakon je sprejel zakonski načrt, po katerem tudi sodniki ne bodo več stalni in jih bo vlada poljubno premeščala. Kaj se to pravi, si vsakdo lahko misli. Doslej je bil sodnik popolnoma neodvisen in je zato lahko sodil po svoji vesti. Sedaj pa se bo mogel vsak dan bati, da bo radi sodbe, ki ne bi bila všeč raznim postavolomskim mogotcem, takoj prestavljen v Macedonijo. Zveza sodnikov sklicuje zborovanje, da zavzame stališče proti novemu zakonu.

Odbor za kmetijske kredite še vedno razpravlja. Pridno se udeležujeta debate poslanca Pušenjak in dr. Kulovec, ki sta oba velika strokovnjaka o tem zakonu, prvi kot zadruženik, drugi kot bivši minister, ki je izdelal o poljedelskih kreditih lasten zakonski načrt. Proti zapostavljanju dosejanega zadruženstva in pritoku vsega kmetijskega denarja v Belgrad so se odločno uprli tudi radikalni kmetijski poslanci, ki so bili tako hudi, da so zapustili sejo. Zato je pričakovati, da se bo zakonski načrt o poljedelskem kreditu še znatno zboljšal.

Da sem kot rožica, lilija,
da vedno se smejem vesela,
to je zasluga najboljšega,
slovečega mila —

„Gazela“

Za samostojnost slovenskih občin.

Žerjavovci kar na gosto razpuščajo razne občinske odbore, ki so v rokah SLS. In to brez vsakega vzroka, dasi je v zakonu točno določeno, kdaj se sme občinski svet razpuščati. Žerjavovska nasilja pa se ne ustavljajo pri prelamljanju enega zakona. Gredo še dalje. Po postavi je določeno, da se morajo občinske volitve vršiti šest tednov po razpustu. Toda o tem niti govora. Postava gori ali doli, glavno je, da liberalni gerent vleče mastno plačo iz občinske blagajne. Zato so naši poslanci na notranjega ministra vložili interpelacijo, v kateri popisujejo protipostavna nasilja, ki se vrše v Sloveniji nad občinami in da se kljub določbi člena 99 občinskega reda, ki določa, da se morajo nove volitve vršiti šest tednov po razpustu, nove volitve ne razpisujejo. Koncem interpelacije stavita poslancu dr. Kulovec in Smodej na notranjega ministra naslednja vprašanja:

1. Ali mu je znano, kako se ruši avtonomija občin v Sloveniji?

2. Kaj hoče storiti, da se vsi tisti, ki so te protizakonitosti izvršili, po zakonu kaznujejo?

3. Ali hoče ukreniti, da se v vseh občinah, ki imajo gerente, nemudoma razpiše nove volitve.

4. Kaj hoče ukreniti, da v bodoče politične oblasti ne bi mogle več izvrševati nasilstev nad svobodnimi občinskimi zastopniki v Sloveniji in da bodo naši občinski zastopniki imeli in uživali po zakonu jim zajamčeno občinsko avtonomijo.

Preganjanje učiteljev in profesorjev.

Žerjavovsko nasilno preganjanje slovenskega uradništva, ki se neče ukloniti dr. Žerjavu, se še vedno nadaljuje. Zakoni se brezobzirno prelamljajo, uprava in šola silno trpita, pa glavno je, da se delajo krivice. Poslanec Sušnik je vložil na prosvetnega ministra naslednjo interpelacijo:

Gospod minister! V Sloveniji se je začelo nečuveno preganjanje učiteljev in profesorjev v Sloveniji, ki so pristaši SLS ali pa toliko značajni, da si ne dajo komandirati svojega političnega prepričanja.

Precej po razpisu volitev je bil najprej odstavljen šef prosvetnega oddelka v Ljubljani, na to pa so bili čez noč brzogovornim potom odstavljeni vsi okrajni šolski nadzorniki, dasiravno so bili šele komaj imenovani. Na vsa mesta so prišli zagrizeni eksponenti SDS. Sedaj se je začela takoj gonja proti članom Slomškove zveze, učiteljem in učiteljem, od katerih so že mnogi oženjeni in očetje številnih otrok. Nekateri so bili upokojeni predčasno, drugi degradirani, tretji suspendirani, okoli šestdeset stalno nameščenih učiteljev in učiteljic pa je bilo do danes premeščenih, vsi po »službeni potrebi« po čl. 71. zakona o državnih uslužbencih. Član 71. sicer dovoljuje premešitev tudi proti volji državnega uradnika, toda samo po »neizbežni službeni potrebi«. V vseh omenjenih slučajih ni bilo

nikake neizogibne službene potrebe, povod se je našla samo neizbežna strankarsko-politična potreba. Na vsa mesta premeščenih članov Slomškove zveze, ki so bili izborni učitelji in so imeli že po več službenih let, so prišle mlade moči, sami somišljeniki SDS. Vsaka premešitev iz političnih ozirrov pa je po zakonu nedopustna. Vrhtega pa člen 71. omenjenega zakona izrecno pravi, da »odredbe o premeščanju ne veljajo za one uslužbenice, katerim je v specialnem zakonu zajamčena nepremakljivost.« In to so ravno učitelji in sodniki. Zato so vse te premešitve protizakonite, protizakonite tudi radi tega, ker se niti v enem slučaju ni uvedlo disciplinarno postopanje. Vse premešitve so se izvršile sredi šolskega leta.

Za učiteljstvom so prišli na vrsto profesorji. Pet slovenskih profesorjev, ki so ali pristaši SLS ali pa niso hoteli postati hlapci samostojnih demokratov, je bilo premeščenih, in sicer 4 v Srbijo, 1 v Bosno. Prestavljeni so bili deloma v sredi, deloma že proti koncu šolskega leta. Vsi so oženjeni, dva služita že čez 20 let, imata veliko družino in živita v težkih razmerah. Da so tudi te premešitve protizakonite, mi ni treba posebej poudarjati. Nobeden izmed njih ni ničesar zagrešil, niti v šoli, niti izven šole. Nasprotno, vsi so kot učitelji izvrstno kvalificirani, in tudi zunaj službe jim nihče ne more očitati niti najmanjšega prestopka. Proti nobenemu ni bilo disciplinarne preiskave, zopet je igrala vloga samo »neizogibna strankarska potreba«, vznikla iz grdega političnega maščevanja.

Tako postopanje je krivično in nesocialno ter jasno dokazuje, da je politična strast v gotovih krogih ubila že vsak pravni in socialni čut. Tako ravnanje je nevedno kulturnega človeka. Je v veliko škodo šolskega pouka in napredka in v škodo cele države, ker ubija vsako avtoriteto in vsako spoštovanje pred zakonom.

Zato Vas vprašam gospod minister:

1. Kaki so razlogi, da se preganjajo slovenski učitelji in profesorji?

2. Ali hočete nemudoma popraviti storjeno krivico in dati težko prizadetim moralno in materialno zadošččenje?

3. Ali hočete v bodoče spoštovati obstoječe zakone?

Belgrad, 16. maja 1925.

Anton Sušnik, nar. posl.

Kaznovani obrekovalci.

Žerjavovci dožive pred sodnijo vsak teden kakšno sramoto za cele goré laži, ki so jih nagromadili v zadnjem času v svojem časopisju zoper SLS. Zadnjič smo javili, kako je sodnija ustavila nadaljnjo preiskavo glede prevoza cenejše pšenice v Slovenijo, pri čemer so žerjavovci oškodovali Slovenijo za 10 milijonov dinarjev. Da bi prikrilo to svoje sovraštvo do Slovenije, so začeli lagati o Gospodarski zvezi, češ, da je hotela državo ogoljufati. Preiskava pa je dognala, da so žerjavovske laži brezmejne.

Novo sramoto so doživeli ta teden.

Bivšemu ministru Sušniku so začeli očitati — zato da bi prikrili lastne goljufije in korupcije — oškodovanje države pri nabavi železniških tračnic za več milijonov dinarjev. Sedaj pa je govorilo beograjsko sodišče, ki je obsodila urednika Pribičevića in Žerjavove »Reči« na en mesec zapora, na objavo razsodbe v listu ter na plačilo vseh stroškov, ki jih mora v slučaju neiztrljivosti plačati pravosodni minister Lukinić, lastnik lista.

Lažniva »Domovina« seveda svojih laži ne bo preklicala.

POZOR! — LEPO POSESTVO

v izmeri 30 oralov, v Ničnem št. 2, obč. Dol pri Hrastniku, na katerem se lahko redi po 7 glav živine, s štirimi gosp. poslopji, takoj napredaj, radi dvojnega posestva. Posestvo obstoji iz njiv, travnikov, sadonosnika in gozda. Oddeljeno od rudnika Hudajama tri četrt ure, od farne cerkve pol ure. — Več pove lastnik Jožef Golovrh, p. d. Marinko, Gornja Rečica 69, pošta Laško.

DOLENJCI! Najboljše in najcenejše žgano ZIDNO IN STREŠNO OPEKO

kupite, ako se obrnete pismeno ali osebno na naslov: L. Potočnik, Kandija 78 (vila Krajec, poleg Kmetijske šole na Grmu). — Za Novo mesto in okolico se prodaja opeka tudi na drobno za postaji v Kandiji in pri gostilni »Müller« poleg postaje Novo mesto.

Prodaja se MALO POSESTVO

z gosp. poslopjem v Vel. Češnjicah, p. št. Vid pri Stični. Cena nizka. Zve se pri F. Ajdišku, istotam.

Zelo važno! Zopet dospela velika množina najboljšega manufakturnega blaga v krasni izbiri, katerega prodajam po na novo znižanih cenah. — Za birmanske botre in botrice vnaprej poseben popust! Dalje imam veliko stalno zalogo najboljšega splitskega CEMENTA. Posebno priporočam cenj. kmetovalcem moje priznane najboljše KOSE, koje prodajam po specialno znižanih cenah. Za vsak komad jamčim. Za cenjeni nakup se najtopleje priporočam in jamčim za dobro blago in vestno postrežbo.

J. MENART, trgovec, DOMŽALE.

Zdravilna zelišča

tršlikovo lubje, spodleskovo-ušivčevo seme, srniko, cvetje itd. itd., kupujem. Zahtevajte cenik z navodili. — ED. PIŠLER — VRHNIKA. 3163

SEMENSKO AJDO

črno in sivo, najboljšo graščinsko blago, in rdečo deteljo (inkarnatko)

po 10 Din za kilo, nudi FRAN POGAČNIK — Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 3272

Več partij dobrih DELAVCEV

za sekanje bukovine in kuhanje oglja dobi trajno delo. Plača po dogovoru. — Gozdna uprava v Kobilah pri šent Jerneju, Dolenjsko. 3125

PO SVETU

NOVIČAR

Smrtna obsodba atentatorjev na sofijsko katedralo Sv. Nedelje. Vojaško sodišče v Sofiji je sedem atentatorjev na sofijsko katedralo obsodilo na smrt na večalih. Izmed obsojencev so le trije v rokah oblasti, in sicer odvetnik Fridman, cerkovnik Zagorski in dr. Koev. Ostali štirje so pravčasno pobegnili in so jih kar v nenavzočnosti obsodili na smrt. Smrtnobledi so prosili pomiloščenja, kar pa je pri sedanjih režimovcih, ki imajo že celo vrsto umorov na vesti, gotovo zastoj. Gotovo pa je, da z umori, pa naj bodo ti zavrtni ali pa od sodnije ukazani, bolgarska vlada ne bo pomirila te nesrečne države. Dokler se sedanjih vladni mogotci, ki so se z umori polasiili vlade, ne umaknejo ljudem, ki jih hoče večina bolgarskega naroda, toliko časa v Bolgariji ne bo miru.

Nova katoliška vlada v Belgiji. Pri dolgotrajnih pogajanjih med belgijskimi strankami se te niso mogle zediniti za sestavo nove vlade. Zato je sedaj sestavljen nova vlada vodja katoliške stranke Van de Vyvere iz samih katoliških politikov.

Hindenburg je nastopil predsedniško mesto. Novoizvoljeni nemški državni predsednik Hindenburg se je v nedeljo, dne 10. maja z veliko parado pripeljal v Berlin. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki oblastev, nakar se je v slovesnem sprevedu odpeljal v predsedniško palačo. Vse mesto je bilo v zastavah, vse ulice so bile polne, nad njimi pa so plovili zrakoplovi in sipali cvetje na predsednika. Hindenburg je nato takoj prisegel na ustavo in je izdal pozdravni proglas na narod in vojsko. Novemu predsedniku so vlade vseh držav poslane pozdrave in častitke.

Sklepi konference Male antante. Državniki Male antante, ki so se pretekle dni sestali v Bukarešti, so sklenili predlagati društvu narodov, da naj se ne dopusti povečanje bolgarske vojske in da se mora na vsak način preprečiti združenje Avstrije z Nemčijo.

Huda lakota na Kitajskem. Vsled slabe žetve vlada v južni Kitajski huda lakota, ki je zahtevala že na stotine žrtev.

Boji v Maroku. V Maroku že dolgo časa trajajo hudi boji med domačini in Francozi, katerih so se Maročani že davno naveličali in se hočejo za vedno iznebiti njihove nadoblasti.

ČEVLJARSKEGA VAJENCA

prejme Logar Franc, čevljar, Suha 4, n. Kranjem.

Varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela 'Union'.

Obrestovanje najugodnejše.

Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvo l. t. d.

d Šolski štrajk pred sodiščem. Našim čitateljem je znano, da šentviški starši niso poslali dva dni svojih otrok v šolo v znak protesta, ker so žerjavovci nasilno premestili dve stalno nameščeni, vzorno delujoči učiteljici samo zato, ker sta krščanskega mišljenja in življenja. Oblast je starše kaznovala, če se ne motimo, za 47 tisoč dinarjev, katerih pa seveda le-ti niso plačali, državno pravdnštvo pa je tožilo starše pri sodnji, češ, da so hujskali zoper zakon. V soboto je stalo 27 obtožencev pred ljubljanskim sodiščem. Bili so samozavestni in so se zavedali, da stoje pred sodiščem zato, ker hočejo krščansko vzgojo otrok. Zato niti na enem obrazu ni bilo potrnosti, temveč odločnosti, ki bo branila otroke do zadnjega pred pohujševanjem svobodomišelnega učiteljstva. Po dolgi obravnavi je sodišče vse obtožence oprostilo z utemeljevanjem, da to ni nobeno hujskanje zoper zakon, če starši ne puste otrok v šolo in da se sploh ne more dokazati, da bi kdo hujskal otroke zoper obisk šole. Žerjavovsko nasilje je zopet doživelo eno sramoto več.

d Novi sadovi centralizma. Iz kamniške okolice so nam doposlali sledeči razglas, da ga priobčimo tistim v opomin, ki še mislijo, da se da našo državo vladati centralistično in nočejo razumeti, kako je Slovenija udarjena. Ta razglas zadeva vse občine, ki bodo morale radi malomarnosti vladnih organov vzeti nase novo breme. Glasi se: Ker država zakonitih $\frac{2}{3}$ prispevkov za l. 1922, 1923 in 1924 ni izplačala in dolguje do 500.000 Din, primoran je cestni odbor vsled naredbe gradbene direkcije v Ljubljani z dne 20. 4. t. l. št. 2092 naložiti 140% naklado na vse direktne davke, izvzemši hišnonajemnski davek!

d Nameravani vojaški razpored preklivan. Po nalogu vojaške oblasti bi morali v sredi maja vsi moški od 21. do 50. leta priti na okrajna zbirališča. Pripeljati bi morali tudi konje z vprego. Kako težko bi bilo to za naše kmete, zlasti, ker bi imeli dolga pota, ker bi tam čakali in čakali, da pridejo na vrsto! Na posredovanje naših poslancev je vendar vojaška oblast to ukinila in se bodo vršile te uvrstitve po občinah.

d Razmejitve in PP. Na Notranjskem Italijani razmejujejo. Skozi gozdove sekajo več metrov široko zaseko, ki naj bi označevala jugoslovansko-italijansko mejo. Prebivalstvo nekaterih krajev je naravnost obupano, ko vidi, kako mu trgajo gospodarstvo na dvoje. Čisto tih vasi gre n. pr. pri Hote-drišci in Planini nova državna meja in večina posestnikov ima večji del svoje zemlje pod Italijo. Prosili in moledevali so, naj se meja potegne vsaj po katastrski meji, toda zadeli so na gluha ušesa. Pašičeva vlada, v kateri sedi žal tudi Slovenec dr. Žerjav, se je pogodila z Italijani, ne da bi se uslišala ena sama prošnja teh revežev. Nič ne razglašajo, kdaj so vladne stranke napravile ta sunek proti našemu obmejnemu prebivalstvu, toda iz zanesljivih virov slišimo,

da ravno pred Božičem. Pa so se še dobili tudi v teh krajih zaslepljenci, ki so volili z vladnimi strankami in ministra vlade, ki je to podpisala, dr. Žerjava.

d V Postojnski jami so odkrili novo jamo onkraj jezera, katerega so z velikimi težavami in varnostnimi pripravami preplavali. V novi jami, ki se imenuje »Kristalna«, so našli čudovito lepe kapnike.

d Propad stare ugledne tvrdke. Stara, ugledna in bogata velemlinska tvrdka Vinco Majdič v Kranju je prišla v tako velike denarne težkoče, da se je morala izvesti poravnava z upniki. Vsi dolgovci znašajo 23 milijonov dinarjev. Upniki so pristali na 30 odstotno poravnavo, torej na blizu 7 milijonov dinarjev, ki jih mora tvrdka izplačati.

d Velikanska povodenj je ob zadnjem deževju preplavila celjsko okolico. V soboto 9. maja popoldne je pričelo po malem pršiti in je deževalo vedno močneje do pondeljka popoldne. Med 4 in 6 popoldne v pondeljek so se kar vidoma kopičili oblaki zlasti nad Pohorjem in tja proti gorl Urški in pa nad Savinjsko dolino. Prišel je močen naliv, ki je okoli 8 zvečer ponehal. Vmes je močno treskalo in grmelo. Isti večer ob pol 11 se je pa ulilo nad Celjem kakor iz škafa. Vse ulice so bile nenkrat pod vodo. Voglajna, ki teče tik ob celjskem mestu in je bila že od zadnjega deževja narastla, je preplavila takoj vso strugo med Zavodno in železniškim nasipom. Proti jutru je stala voda že v hlevih hotela Pri pošti. Istotako hitro je narasčala Savinja ter je zgodaj zjutraj preplavila ves celjski park. Raz bližnjega hriba je bilo Celje podobno malemu otočiču. — Cesta na Teharje je bila za promet do torka popoldne zaprta. Oblak se je utrgal v smeri proti Vojniku in Pohorju, ker je bil naliv od te strani najsilnejši. Tekom dneva je priplavila Voglajna malega otroka. Vihar je napravil večjo škodo na Westnovi tovarni, kjer je odrgal streho. Železniški most v Zavodni in nasip je bil v nevarnosti, da ga voda ne izpodje. Vsekakor je škoda zlasti na polju in pa na sadnem drevju zelo velika. Savinja je pobrala po Savinjski dolini zopet mnogo lesa in ga odplavila mimo Celja. — Trpel bo zopet kmet, ki že itak radi slabe zime ni nič dobrega pričakoval.

d Zopet cerkev pogorela. Daleč na okoli znana in vidna cerkev sv. Vida v Planini nad Zg. Tuhinjem je dne 15. maja ob 5 popoldne začela goreti in v dveh urah je štrlelo proti nebu še samo golo zidovje. Zvonovi, napravljeni šele pred enim letom, so vsi trije popadali na tla, pa so padali vendar še tako srečno, da se ni nobeden ubil. V notranjščino cerkve pa ogenj ni prišel, tako da so oltarji nepoškodovani. Skrbni nas samo to, da ne bi preveč deževalo in da bi se obok ne razmočil in podrl, predno bo cerkev pod streho. Zažgali so skrajno lahkomišljeni pastirji, ki so ne le prav blizu

cerkve kurili, ampak žerjavico na streho, ki je iz škodli, metali. Škoda je velika. To je še sreča, da je bila pred dvema letoma zavarovalnina zvišana od 2000 K na 10.000 dinarjev.

d **Bogat plen.** Belgrajske oblasti so dognale, da se ondotne banke pečajo z uti-hotapljanjem cekinov iz raznih držav. Da bi se prišlo na sled, je policija neko jutro zasedla vse banke in bančne telefone ter uvedla preiskavo. Zaplenila je nekaj tisoč cekinov.

d **Vraža.** Rdečelas deček in kmetica v Mariboru se domenita, da se počakata pred lekarno »Orel« na Glavnem trgu. Kmetica pride, a dečka ni in znanec ji čisto resno pove, da dečka v lekarni ravno razrezujejo. Močno je namreč tu med ljudmi razširjena vera, da rdečelase dečke lekarne ljubijo, jih obesijo za pete in peno iz ust uporabljajo za zdravila. Kmetica je seveda vsa iz sebe, na njeno vpitje se napolni trg in tako je bilo zopet pol Maribora na mestu. »Razrezani« deček je šel od ust do ust. Vsa odločna zatrdila lekarnarja niso pomagala in mož se je zatekel k zadnjemu sredstvu. Javnosti je javil, da bo enostavno vsakega tožil. Strah pred sodnijo je pomagal.

d **Po šestih letih prijet morilec.** Pred šestimi leti je v kolodvorski čakalnici v Št. Jurju ob j. ž. ustrelil neki Ivan Gajšek policijskega agenta Ivana Ribariča iz Celja, ko ga je le-ta hotel aretirati. Gajšek je pobegnil v Avstrijo, kjer se je skrival. Sedaj pa so ga ondodni orožniki odkrili ter ga oddali v celovške ječe, odkoder ga bodo prepeljali v Jugoslavijo.

d **Smrtonosna samoobramba.** V Chicagu je pri družini Ivana Kobillec stanoval primorski rojak Josip Mermolja. Ko je bila Kobillecova žena neki večer sama doma, se ji je približal Mermolja s slabim namenom. Žena je v obrambo zgrabila železno orodje pri peči in udarila z njim Mermolja s tako silo po glavi, da je Mermolja kmalu nato v bolnišnici umrl.

d **K Materi.** Ta lepa molitvena knjižica za dekleta je izšla v drugi izdaji. Priporočamo.

d **R. Z.** Koliko tisoč let je preteklo od začetka do danes, ni še nikdo dokazal, zato so Vaši zgodovinski viri samo mnenje tega ali onega učenjaka, kar pa še ni dokaz, da je trditev resnična. Baš take izkopanine dokazujejo, da Vaši zgodovinski viri ne drže.

d **Če hočeš za 10 Din dobiti novo vilo,** kupi srečko Ljudskega doma v Št. Vidu nad Ljubljano. Prihodnji mesec bo žrebanije in ko zadeneš, bo vila tvoja.

MED BRATI IN SESTRAMI.

80 letnica Antona Klančnika. Te dni praznuje 80 letnico starosti naš goriški rojak Anton Klančnik. Imenovani je bil rojen l. 1845. v Podgori, bil je 43 let župan občine Podgora, več let je bil deželni poslanec in odbornik. Klančnik se je odlikoval po svoji neumorni delavnosti in velikih gospodarskih sposobnostih. Dolga leta je deloval po raznih slovenskih gospodarskih društvih in zadrugah. V delu osivelemu rojaku želimo, da ga Bog ohrani še mnogo let zdravega in čilega.

Rdeče knjige. »Kmetško-delavska zveza« na Goriškem je pričela izdajati zbirke političnih spisov pod imenom »Rdeče knjige«, ki bodo nudile ljudstvu temeljito politično izobrazbo.

Novi davki v Gorici. V Gorici so obdavčili mlekarice, ki prinašajo mleko v goriško mesto.

Poizkušeno izropanje vlaka. V vlak, ki vozi iz Trsta v Tržič, so se te dni vtihotapili neki neznanci, ki so med vožnjo odprli več vagonov in zmetali mnogo zabojev raznega blaga na progo. Policija na vlaku je predrzne tatove pravočasno opazila, poskakala iz vlaka in rešila vse blago pred tatovi, ki so zbežali.

Požar v Lokvah. V Lokvah pri Gorici je te dni izbruhnil ogenj, ki je vpepelil tri gospodarska poljopja.

VOJASKE ZADEVE.

Nabori. Letošnji nabori se prično prihodnji mesec.

Vprašanje: Bil sem lani potrjen na skrajšan rok in nato kot edinec-hranilec oproščen. Oče je star 77 let, mati pa 66. Davka plačujemo 15 Din. Kako bi bilo z mojo oprostivijo v slučaju, da mi oče in mati v doglednem času umrjeta in bi jaz prevzel posestvo ter se oženil? Kako bi bilo v slučaju, da bi mi starši še za življenja izročili posestvo in bi se jaz oženil? F. G. B.

Odgovor. Ako ostanejo Vaše rodbinske in gospodarske razmere do 25. leta Vaše starosti neizpremenjene, tedaj Vam ne bo treba služiti. V slučaju pa, da pred 25. leti Vaše starosti starši umrjejo, boste morali v smislu člena 49 točka 3 zakona o ustroju vojske služiti skrajšan rok. Ženitev na to ne bi imela nobenega vpliva. Za »hranilec« žene bi se smatrali le tedaj, če bi se bili že pet let pred naborom oženili. Ako pa Vam starši še ob življenju izročijo posestvo, ste toliko časa »hranilec«, dokler starši žive. Ako pa umrjejo pred 25. letom Vaše starosti, pa morate nastopiti skrajšan rok.

Vprašanje. Lani sem bil spoznan za stalno nesposobnega. Slišal sem, da bom moral še enkrat na nabor. Ali je to resnica?

Odgovor. Vsi, ki so pri rednem rekrutovanju spoznani za stalno nesposobne, bodo s 30. letom starosti poklicani k pregledu, vendar jim služiti ne bo treba.

Kamgarn

in modni ševijot za moške obleke. Velika izbira. Nizke cene.

R. Miklauc, Ljubljana

Kolarji! Močan in zdrav kolarski pomočnik išče službe, najraje v bližini Ljubljane. - Ponudbe na upravo lista pod »KOLAR«.

Rdečico pri prašičih

pospešuje obolenje teh živali na prebavilih. Prvi znaki so: izguba teka, zasušenje blata, otožnost, vročica, bljuvanje in slednjic rdečica na koži. Ko prašič tako oboli, je treba nujne pomoči! Zato imejte za prvo silo vedno doma zaneslj. zdravilo: **SADNIKARJEV ZDRAVILNI PRAŠEK ZOPER OBOLLENJE PRAŠIČEV** z živnozdravnikiškim navodilom! To zdravilo izdeluje samo lekarnar HOČEVAR na Vrhniki in stane 1 vrečica 12 Din. Če pošljete denar v pismu naprej, poštne prosto. Po povzetju pa stane 19 Din. 2898

POLITIČNI ZAPISKI

p **Občinske volitve.** 10. maja so se na Stajerskem vršile volitve v tistih obmejnih občinah, kjer so se šele uredile meje SLS je dobila v vseh občinah 52 odbornikov, vsi nasprotniki pa 18.

p **Nekdanji republikanec** gospod Prepeluh še vedno stresa v svojem lističu jezo na dr. Korošca. Se pozna, da je res huda reč, če tak-le v sebe zaljubljen gospod ne pride do mandata. — Sicer njegovo zabavljanje ni prav nič novega, zanimivo pa je vendar, da strašno zatrjuje, da on oseb ne napada, obenem pa v ravno isti številki Korošca trinajstkrat napade. — Kaj ne, »šviga — švaga čez dva praga« ali »doslednos spleh«.

p **Republikanstvo** je »Slov. Republikanec« jako na poti, odkar je njegov duševni oče g. Stipica Radič padel pred Pašičem na kolena in zavrgel svoje republikansko stališče. Sedaj toži Srbom našo stranko, da je republikanska. Debelo podčrtava, da so nekateri naši ljudje tudi republikanci, da bi srbski listi gotovo prepisali. V sreču se veseli kot šolarček, ki svojega nasprotnika učitelju zatoži in hoče s tem pokazati, da je samo on res pridkan. Da ne bodo v Belgradu o kakih dvomih, da se je »Slov. Republikanec« poboljšal in da je sedaj pridkar kakor želi PP vlade, mu tudi mi tem polem dajemo javno izpričevalo pridnosti. Sicer je bil naš »Domoljub« v volivni dobi ustavljen, Prepeluhov listič pa so g. Žerjav pustili ishajati, vendar še enkrat podčrtavamo, da bi se zgodila »Republikanec« velika krivica, če se ne bi verjelo, da je »republiko« za vselej vrgel čez plot. Naj gospodje v Belgradu to upoštevajo, da ne bo zastoj debelo podčrtano v »slovenskem« listu, da je SLS pri volitvah tudi imela republikance med seboj. — Naših mož tako pisarjenje nasprotnih listov prav nič ne more zbegati. Predno se je rodil Prepeluhov list, smo povedali jasno in določno, da je v naši stranki vsakemu somišljeniku dano na svobodno voljo razmišljati, kaj je za državo v teh razmerah bolje: republika ali monarhija. Mi smo v srečnem položaju, da nam ni treba prav nič spreminjati svojih odločb ne pred voltvami ne po volitvah. Hodili smo vedno po jasni začetni poti. Ko bi gospod Prepeluh — mi nam verjame, da njegovo ime neradi tolikokrat imenujemo — hodil naravnost, pa se mu danes ne bi bilo treba za pokoroiniti s Pucljem.

p **Z zmerjanjem in lažjo.** Kadar je »Kmetijskemu listu« hudo, malo »klerikalce« ozmerja, pa mu takoj odleže. V zadnji številki se zlaže, da so »klerikalci« odpuščali uradnike, ko so bili na vladi. Ker naši niso niti enega odpustili, seveda tudi ne imenuje nikogar. G. uradnik »Kmet. lista« si pač misli, da morajo njegovi samostojni verniki verjeti, če on zapiše. In da je bolj masno, na koncu ozmerja naše pristaše »ostudno bando«. — Tako oštarijsko politiko so vedno delali samostojneži, zato so prvozili tako daleč, da so morali Prepeluh in Radiču za priprago. Obžalujemo, da šil

»Kmetijski list« s takimi lažmi posurovelost med svoje pristaše, toda vemo, da jim bodo končno ostali samo suroveži in trdno upamo, da jih bo med slovenskim ljudstvom vedno manj.

p Še en politični občni zbor. V nedeljo 10. maja so priredili pristaši stranke, ki se imenuje Narodna socialistična, svoj občni zbor. Udeležilo se je občnega zbora tudi nekaj Čehov, ki so v svojih govorih ostro obsodili Žerjavove samostojne demokrate in sedanje vladne stranke. — Okrog narodnih socialistov se zbirajo tisti Sokoli, ki so siti Žerjavovih manir in jih je sram sedeti skupaj z ljudmi, ki jim ni nič več za slovensko ime. Pri zadnjih volitvah so dobili na bivšem Kranjskem 840 glasov, na bivšem Štajerskem pa 2147. — Bližajo se sedaj zelo Puclju. Če pride od kakih novih volitev, bodo šli v boj proti nam skupaj s samostojneži in ostanki republikancev. Vsi ti se sedaj zbirajo okrog dnevnika z naslovom: Narodni dnevnik. Da ne bodo veliko ne škodovali ne koristili, priča njihovo število.

p O podporah piše »Kmetijski list« in se predrzne očitati dr. Kulovcu, da je delil podpore, ko je bil minister, samo »klerikalnim« zadrugam. Tisti, ki je to pisal, pa je pozabil pogledati na zadnjo stran iste številke svojega lista, kjer opisuje, da je »Kmetijska družba« priredila 32 kmetijskih tečajev. Previdno zamolči, da je te tečaje omogočil ravno dr. Kulovec, ki je dal za to potrebno podporo. Ker se naši možje zanimajo neprimerno bolj za kmetijska predavanja kot samostojneži, vemo, da je večina udeležnikov bila naših somišljenikov, pa vendar si menda »Kmet. list« ne domišlja, da so bili samostojneži izključeni. In če se je le eden udeležil, bi moral biti zato ravno Kulovcu hvaležen. Ko je ministral g. Puclj, ni bilo slišati o takih podporah »Kmetijskih družbi« za tečaje.

p Amerika opominja. Ameriška vlada je poslala Jugoslaviji opomin, da je zadnji čas, da začne odplačevati svoje vojne dolge ameriški državi. Naš finančni minister pa izjavlja, da nima denarja in da je davčni vijak navil do zadnjega. Vendar pravi, da bo treba še misliti na nove virov dohodkov, to se pravi na nove davke.

NAZNANILA

n Orlovski odsek pri Sv. Heleni (železniška postaja Laze) proslavi dne 7. junija 15 letnico obstoja. Ob tej priliki bo dopoldne ob 10 v župni cerkvi sv. maša za umrle brate (svira godba). Popoldne ob 1 sprejem gostov ter spreved z godbo skozi Dolsko in Kamnico k litanjam. Ob pol 4 na vrtu g. Zupančiča v Kamnici javni telovadni nastop. Poleg domačega odseka nastopi to pot večje število telovadcev in telovadkinj iz okoliša ljubljanskega orlovskega okrožja. Spored, ki obsega 10 telovadnih točk, vsebuje marsikaj zanimivega. Naj omenimo kombinirane odsekovne proste vaje za leto 1925 (po sestavi br. Jemca), vaje vzorne okrožne vrste na drugo in krogih, skok ob palici v višino itd. Sodeluje polnoštevilna godba Mladinskega doma iz Ljubljane. Prijatelji naše misli: Na svidenje! Bog živli!

n Šmartno pod Šmarno goro. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo 24. maja ob pol 4 popoldne in ob 7 zvečer žaloigro »Brez domovine«. — Vabimo vse k obilni udeležbi! — Ker je zanimanje za igro veliko, si preskrbite vstopnice v predprodaji. — Odbor.

SIROM · DOMOVINE

KLECE, DOL PRI LJUBLJANI.

Letošnje leto kaže za nas posestnike v Klečah slabo glede naših travnikov in polja v gmajni. Leto je deževno in Sava vedno velika ter vedno menjava svoje vodotoke. Bo zelo težko ali pa sploh nemogoče, voziti nam čez strugo. Posebno hud udarec bo, ako je zagradijo na Zelen hrib, kjer bi potem dobila veliko večji tok. Že sedaj dela desetim posestnikom veliko škodo, ker jim jemlje parcele. In če dobi struga močan tok, potem zbogom most v Dolskem čez Mlinšico in prevoz. Zato se zganimo, dokler je čas, ako bo še mogoče, da rešimo mi izvoz iz gmajne in vi prevoz v Dolskem. — Posestnik iz Kleč.

VRHNIKA.

(Visoko odlikovanje.)

Letos obhaja g. Vincencij Levstik, vpokojeni nadučitelj in svoječasno okrajni šolski nadzornik, 50 letnico, odkar deluje na vrhniškem pevskem koru kot organist in pevovodja. Dolga doba poirtvovalnega in nesebičnega dela v čast božjo, kajti dobival je za to prav majhno nagrado vsako leto. Vztrajal je zasluzni mož kljub bolehnosti prav do letos, ko je moral vsled oslabelosti zapustiti pevski kor. Za 50 letnico njegovega delovanja so mu v nedeljo 17. maja priredili cerkveni pevci skromno podoknico pod vodstvom g. Antona Gruma in obenem se je v deputaciji jublantu izročila diploma, s katero mu podeljuje sv. Oče Pij XI. zasluzni križec »pro Ecclesia et Pontifice«. Med nami redko odlikovanje je izročila jublantu deputacija: cerkveno predstojništvo, vrhniški župan dr. Marolt, šolski upravitelj Milan Schiffrer, zastopniki cerkvenega zbora in one pevke, ki so upeljale g. jublanta na kor pred 50 leti. Nagovor na jublanta je imel g. Jekan Kete; igrisal je v kratkih potezah nesebično delovanje jublantovo v čast božje in

n Jesenice. V četrtek 21. maja gostujejo na našem odru v katoliškem delavskem domu ljubljanski dijaki v vprizoritvijo Balnekijevе komedije »Težke ribe«. Po predstavi izvaja pevski oktet koncert. Začetek je ob pol osmih zvečer. Ker so ljubljanski dijaki redki gostje, vljudno vabimo p. n. občinstvo, da v obilnem številu poseti predstavo. Ker je pričakovati precejšnje udeležbe, opozarjamo p. n. občinstvo, da si pravočasno nabavi vstopnice. Ljubitelji smeja pridite vsi!

n Ljudski oder v Ljubljani bo imel od dne 15. maja do konca septembra odprto pisarno za stranke le vsak ponedeljek, sredo in soboto od 5 do 7 popoldne. Naročila in drugo sprejema izven teh dni in ur tudi Društvena nabavna zadruga v prvem nadstropju Ljudskega doma, ki posluje cel dan. Pismena naročila in dopisi se bodo takoj rešili.

n Na Gorjancih pri Sv. Miklavžu bo cerkveno opravilo na binokštni ponedeljek ob 10. Zbirali bomo za prepotrebne zvonove.

n Na Planinski gori je binokštni ponedeljek nov slovesni shod. Na predvečer govor, večernice in spovedovanje. Na dan shoda dvojna služba božja. Pot je navadno prosta za take romarske shode. — Zupni urad v Studenem.

n Za mesec junij: Sv. Marjeta M. Alakok, življenjepis in molitvenik. Stane vezan Din 20; naroča se pri Mlad. Marijini družbi Sv. Antona v Slovenskih goricah.

n Udrženje vojnih invalidov, podružnica v Ljubljani, vprizori v nedeljo 24. maja ob 4 popoldne v sokolski dvorani v Borovnici veseloigro tridejanko »Charleyeva tetac. Ker je čisti dobiček namenjen ubogim vojnim žrtvam se nadejamo obilne udeležbe. — Odbor.

n Čebelarska podružnica v St. Vidu pri Stični priredi v nedeljo 14. junija celodnevne čebelarske tečaj, ki ga bo vodil g. prof. Verbič. Tečaj se prične ob 9 popoldne v hranilnični zborovalnici. Ob tej priliki se bo vršil tudi podružnični občni zbor. K temu poučnemu tečaju so vabljeni vsi čebelarji sodnega okraja Višnja gora. Udeležite se tega potrebnega pouka posebno še čebelarji, ki čebelarite ali nameravate čebelariti v Alberti-Znideršičevih panjih. Vabljeni ste pa prav vsi! — L. Jevnikar, t. č. predsednik podružnice.

izrazil željo, da bi dalj časa pri boljšem zdravju užival zaslužen odlikovanje. Po nagovoru so čestitali jublantu g. Župan, šolski upravitelj, zastopnik cerkvenih pevcev in drugi. G. Jublanti se je zahvalil za častitke in za poklonitev diplome, vzdvožen in ganjen nad takim odlikovanjem. Mnogobrojna množica Vrhničanov, ki se je zbrala pri jublantuvi hiši, priča o hvalečnosti in spoštovanju, ki ga gojimo do njega.

TREBELJEVO.

Odkar je Baltič razpustil po prizadevanju Franceta Jerihe naš občinski odbor in odstavil g. župana Galeta, so ožji pristaši g. Cveka, sedanjega gerenta, sicer maloštevilni zaslepljeni dr. Žerjava, silno besni. Zelo nasilno ovirajo naše sestanke, kamor pridejo nepovabljeni, toda 3. maja so jo pa v Stangi poštno izkupil. V nedeljo 26. aprila so bile razpisane občinske volitve, ki bodo 12. julija. G. gerenta je na dan razpisa zadela nesreča. Njegovi ljubčki so pili v njegovi gostilni: gerentski pisarni rujno vince, nekdo pride v hišo po opravljenih, g. gerent še nima gostilne, hoče vince skriti, pa liter se mu izmuzne na tla in se ubije. To je znak, da se mu bo tudi 12. julija njegova čast izmuznila in se ubila. Ker ga ljudstvo ne mara imeti za župana, se skuša uriniti za tajnika, pa ne bo šlo. Se še kaj pomenimo o tem.

RETECE PRI SKOFJI LOKI.

Saj ne bi objavljali, ako ne bi bilo res nekaj izvanrednega. Zveza papirniškega delavstva v Preski je namreč svojemu starosti Miklavžu Jurmanu in njegovi ženi Mariji omislila slovesno praznovanje zlate poroke. V nedeljo 10. maja je nekaj nad 30 svatov na vohoz ob sviranju vevške godbe spremlilo zlatoporočena v župno cerkev v Retečah, kjer se je izvršil obred zlate poroke. Med sv. mašo je vevška godba tako ganljivo svirala, da je res budila v nas duha pobožnosti. K tej slovesnosti so prišli v obilnem številu tovariši zlatoporočena, papirniški delavci na Goricanah in tudi zastopniki delavstva iz Vevč. Po lepo uspelem opravilu v cerkvi so se gostje odpeljali na Zg. Senico v gostoljubno hišo g. Franceta Križaj, p. d. Polenca, kjer se je vršila svatba s vrtno veselico. Kljub deževnemu vremenu so se gostje ob jedi, pijači in godbi brez plesa dobro in dostojno zabavali. Pririditev je počastil tudi g. ravnatelj tovarne z uradnim. — Delavstvo je s to priveditvijo pokazalo svoje spoštovanje in ljubezen do svojega preprostega, revnega najstarejšega tovariša, ki dela že 51. leto v tovarni in je v 78. letu. Čast in slava jim! Se drugo zlato poroko bi bili ob tej priliki slovesno praznovali, namreč zemljaka Matevja in Helene Kalan iz Godešiča, ki sta bila poročena dne 27. januarja 1875, toda Bog je očeta Matevja dne 29. marca poklical k sebi.

IZ GORNJEGA KAMENJA.

Pred kratkim časom je dobila naša podružnica sv. Duha po prizadevanju našega ključarja Kramarja in sosese nov, lep križev pot. Pred dobrim tednom so potegnili v zvonik nov, jeklen zvon iz jeseniške livarne. Zvon tehta 500 kg, s glasom »ac. Delo se je posrečilo. Zvon ima krasen glas, ki ga ljudstvo z veseljem posluša. Kdor se hoče o tem prepričati na lastna ušesa, naj pride čisto nedeljo po veliki noči v Kamenje na cerkveno šeganje in naj ne pozabi za novi zvon darovati kakšen dinar.

SOVODNJE PRI NOVI OSELICI.

Dne 13. maja je umrl Valentin Frelih iz Sovodenj, daleč naokoli znani posestnik, gostilničar in trgovec. Bil je jako dober gospodar, tresen, varčen, marljiv ter v resnici jako napreden v svojem gospodarstvu. Bil je večletni župan ter čestni odbornik in značajan pristaša SLS. Naj v miru počiva!

I^a Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 10.

specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDVIK BARAGA**, Ljubljana, Selenburgova ulica 6

Razno.

Naslíkani zločinec. Pariski slikarja Bergera je nekdo napadel, ga težko ranil in ga oropal. Slikar je na ranah umrl. Neposredno pred smrtjo se je za par trenutkov zavedel in je naslikal glavo zločince. Polcija je na podlagi te slike dotičnika aretirala.

Ta se bo pa navozil. Štiriletni vnuk ameriškega milijonarja Otona Kahna je bil na svoj četrti rojstni dan že četrtič v Evropi. Doslej je prevozil že 44.000 kilometrov, več kakor je okoliinokoli zemlje.

Ni zmeraj enako. V Južni Afriki stanuje narod Zulu. To so najlepši črnci, sedaj že vsi pokristjanjeni. Zadnjič je bila tam velika povodenj. Gruža Zulujev se je vracala domov pa ji je nenadoma nastali hudournik zapri pot. Tedaj je rekel predstojnik občine, ki je bil z njimi, da bo ponovil Mozezov čudež, ko so šli Izraelci skozi Rdeče morje. Poklekli so in pobožno molili. Nato je stopil predstojnik noter med šumeče valove in jim je z znamenji, ki jih je dajal z železno palico, ukazal, naj se umirijo. Slepo so šli Zuluji za svojim poglavarjem, a valovi se niso umirili in so vzeli 50 Zulujev s seboj.

Zavržena operoka. Malo je ljudi na svetu, ki ne bi sprejeli tega, kar jim kdo v oporoki zapusti. Napravil je pa to angleški kralj, ko mu je po smrti grofice Dundonald pripadlo po oporoki 15 milijonov dinarjev in še grad na Škotskem. Denar in grad je podaril ređu sv. Janeza Jeruzalem.

Pomanjkanje stanovanj je tudi na Angleškem veliko. Samo v deželi Wales na zahodu Angleške se mora zadovoljiti z eno sobo 52.000 družin treh oseb in 135.000 družin 4 oseb.

Nasedla sta. Dva laška tatova sta hotela za Veliko noč napraviti v neki Židovski sinagogi v New Yorku dobro kupčijo. Židovsko šepco sta si dejala na glavo in sveto knjigo talmud sta držala v roki, pa sta začela slikati po žepih vernikov. Pozabila sta pa, da obdržijo židje v sinagogi tudi klobuk na glavi. Rabin ju je opazoval, je poklicel policijo in ta ju je aretirala. Pa bi tudi sicer ne bila nič dobila; o Veliki noči ne smejo vzeti judje nobenega denarja s seboj v molitvi.

Dr. Ivan Pregelj:

Deva zmagovita.

Povest iz naših dni.

(Dalje.)

6. »Nobene bukvice niso tak lepe...«

O, ti sveto slovensko bogastvo, o ti častljiva naša dedščina! Kolika si? Kako ti je ime? Pesem je tebi ime, pesem iz stoletja v stoletje, iz dedov v vnuke, iz mater v hčere, pesem iz jeseni v zimo, iz zime v poletje, pesem v polju in za pečjo, za kolo-vratom in na božji poti, v cerkvi in na vasi. Pesem je zgodovina naše zemlje, pesem bolest naših ljudi, pesem naša pratika. Lahko bi šteli in rekli: Takrat je bilo, ko smo kolednice peli, takrat, ko smo zdravice peli, takrat, ko smo vstajenje oglasili, takrat, ko smo trebili, smodili in vriskali, takrat, ko smo živino v planine gnali in ukali, takrat, ko smo po žetvi in mlatvi na Brezje šli... Veliko je veselje slovenske pesmi, pa so tudi žalostne vmes. Prva naša žalostna ni tista, ko fant deklet zapusti, prva je tista, ki jo pojo naši mladi vojaški naborniki, naši novinci, potrjeni soldatje. Strašna je žalost te prve naše žalostne. Iz onih dni živi, ko je cesar snubil naše osemnajsetletne za osemnajst let. Hvala Tebi, visoki naš slovenski kralj. Ti jih hočeš imeti le za osemnajst mesecev. Tudi to slovo je hudo, a mora biti. In Orli se ne kajsajo; Orli, naši božji soldatje in kraljevi dvojnici...

* * *

Orlovsko koračnico je hotela preglušiti naborniška, vojaška, manj izbrana v besedah, manj sveta, a iskrena, trpko fantovska. Hudirja, da prija in ne sodim niti najbolj gorečih, če jo za dni novačenja bolj ljubijo od one, kako so se dvignili Orli...

Novo občutje naborniških dni je prevzelo vsa mlada srca v Podgorju. Očete in matere je zresnilo, fante je razgibalo. Zbližalo je vrstnike, pa če so si bili do tistih mal tuji in odsrčni. Prašal je kdo po čepici in orlovskem peresu, krivci so zavihrali. Prašal je, da-li sme sesti k vinu. Rekrutje smejo. Novačenje je zabrisalo za nekaj tednov razliko med udruženimi in divjaki.

Zalaznikovemu Pavlu se baš ni bilo treba bati, da bo moral k vojakom, pa če ga tudi potrdijo. Tem brezskrbneje in mladostno lahkomišlno je zaživel svoje naborne dni. Znova je zažuborela njegova mlada kri, ki se je bila modro umirila v orlovski družbi. Pozno v noč je fantoval, posedal pri Jeraju in Travnu, pil in pel. Sprijaznil se je bil s fanti, ki jih dotedaj skoraj niti poznal ni. Ob vsakem drugem občutju bi ga bili odbijali. Tedaj ga niso. Da ga niso, je bila več vzrok nego fanti sami Jerajeva Ana, ki je cvetla. Pavle je od dne do dne bolj tonil v omotično srečo, ki mu jo je zapeljiva točajka nalivala iz očetovih sodov in iz svojega vedrega, vabečega govorjenja. Odlikovala ga je Pavla, kjer je le mogla, in kakor da tako in drugače biti ne more, so fantje molče in brez zavisti priznavali srečnemu tekmeču prvenstvo. Še Travnov Ciril je bil zbledel. To je prišlo Pavlu, rastel je v dobro voljo, napajal drugove in se užival ob nasmihajoči se Ani in hvaležnih ga tovariših. In kakor se pijanec privadi pijači, da jo mora imeti, tako je bilo tudi Pavlu. Bil je resnejši in zmernejši od drugih, a prijemalo se ga je le. Vino je bilo potreba iz dne v dan bolj in Ana Jerajeva je sladko vabila. Pesem ni lagala o

njej. Sladko je bilo toniti v njenih očeh, sladko peti o njih:

»Nobene bukvice niso tak lepe,
Kakor so tvoje rjave oči...«

V takih razmerah je prišlo novačenje. Pavlu je spletla velik šop Ana Jerajeva in ga neprespanemu obesila na prsi. Še druga, Ana Jeranova, ga je povila. Nihče ni prišel ponj in zvenel je žalosten, ko je od Jerajevih še tretji dan po naboru pela pijana pesem:

»... tak lepe,
Kakor tvoje rjave oči...«

* * *

To je. Hudiman pa pokora. Enkrat je nikoli in tudi rekrutstvo bi se še prebolelo, če bi bil vsak fant, ko se je vrnil s pregledovanja domov, pozabil nanje, se streznil, snel dekliške rože in »listek belc raz klobuk pa zaživel očetu, hiši, materi in delu kot prej, trezno, pridno. Pa se je, Bog pomagaj, premnogo za vedno iz tiste prilike naučil popijati, zapravljati mladost, fantovsko čast, srečo mladega srca, svežost nepokvarjene duše. Tisti, ki so v vojake šli, so vsaj smeli trditi, čemu: bridka je »bela suknjica«. Tisti, ki niso šli, so zašli. In let je bilo treba, očetne jeze in materinih solza in še mlade neveste na novi dom, preden so našli ravnovesje. Tudi Pavle je moral hoditi iz novačenja in norosti dolgo, dolgo. Bili so drugovi in prijatelji Orli, pa so mu bili predolgočasni. Bil je predsednik Stefan, načelnik Peter. Včasih se je zdelo, da bosta rekla vljudno, a vendar trpko. Nista rekla. Le prav nalašč točno sta spominjala Pavla na disciplinarni red. Jerajeva Ana je bila močnejša. Čim je postal Pavle v vinu boljše volje, že ga je vedela vjeti za besedo, da pride še drugi dan. V svojih treznih urah je sicer občutil, da ni sam svoj in zdelo se mu je marsikaj, kar ga je v vinu, navduševalo, smešno, otročje, nezrelo. Storil je svoj sklep, da se mora postaviti malo po robu. Vse na svetu pa tudi ni Jerajeva Ana! Celo veljiva je včasih in morda se celo norčuje in ga vleče. Tudi drugo in to je že čul o njej. Iz dobrih namer je zopet cepnil klavirno in iskal razvedrila v vinu in družbi, ki ga je odujevala prijateljem Orlom. Tako so bili prišli veseli binkoštni prazniki. Tedaj se je zgodilo, da je našel Pavle doma knjigo, ki je bila v zlatu vezana. Odprl je in bral nekako skromno posvetilo na prvi strani. Poznal je roko, ki je pisala:

»Nobene bukvice niso tak lepe,
Pavle, beri jih, beri vse dni!«

Pisala je Ana Jeranova. Bukve pa so bile orlov-ska »Zlata krčjigac«.

* * *

In tako se je začel boj za Pavlovo dušo med dvema deklicama. In ena je vabila kakor Slast v pravljici in druga je klicala kakor Krepost. In zdaj je zmagala Slast, zdaj je pridobivala Krepost. Slast je vabila s pesmijo in vinom, Krepost s knjigo, ki je skoraj da kakor drug katekizem učila pravo viteštvo in moštvo...

Takrat so sinili dnevi mlademu praporu. Lepi, a slabotni Pavle je prevzel skrb za neomadeževano društveno znamenje. Z besedo in srcem je obljubil bratom in kumici, da bo zvest.

Da bo zvest... Kumica, Ana Jeranova je molila vneto. Da bi spadel... je trpela zločesto zavidno Ana Jerajeva.

Pavle! Iz katerih bukvic boš bral?...

GOSPODAR

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost denarja 19. maja. Dinar v Curihu je notiral 8. 36 centimov. Na domačih borzah so se trgovale tuje valute po sledečih cenah: 1 funt šterlingov 299.50 Din, 1 dolar 61.70 Din, 1 zlata marka Din 14.70, 1 švicarski frank Din 11.96, 1 avstrijski šiling Din 8.71, 1 francoski frank Din 3.20, 1 lira Din 2.52, 1 češka krona Din 1.83, 1 bolgarski lev Din 0.40, 1 romunski lej Din 0.29. Za 1 dinar se je dobilo 1150 mažarskih kron. — Zaradi ugodnih izgledov letošnje žetve je verjetno, da se bo dinar v bližnji bodočnosti še dvignil.

ŽIVINA.

Ljubljanski živinski sejem 16. maja. Ta sejem je bil srednje živahen. Plačevalo se je za kg žive teže: voli debeli Din 9.75 do 10, volji rejeni 9 do 9.50, voli za vprego Din 8 do 9, krave rejene Din 7 do 8, biki težji debeli Din 8 do 9, biki rejeni Din 7 do 8, teleta debela Din 12.50 do 13, teleta rejena Din 12 do 12.25, prašiči debeli Din 13 do 14, peršutarji Din 12 do 13, prašiči zaklani Din 17 do 18, teleta zaklana Din 17 do 17.50, banaški špeharji živi Din 17 do 17.50. — Cene so ostale skoro neizpremenjene, a prodaja blaga se vrši počasi, ker je dosti blaga na trgu. Upanje je, da se sedanje cene pri govedih ohranijo. Cene telet pa bodo gotovo padle kakor vsako leto ob nastopu prve vročine. Cene prašičem se bodo obdržale, ker tega blaga sedaj ni veliko na razpolago.

Mariborski živinski sejem 12. maja. Prignalo se je 19 konj, 15 bikov, 150 volov, 414 krav in 17 telet; skupaj 615 komadov. Prodanih je bilo 229 komadov. — Povprečna cena za kg žive teže je bila: voli debeli 9.75 do 10.50, poldebeli Din 8.50 do 9.50, voli za vprego Din 7 do 8, biki za klanje Din 4.75 do 6.25, krave klavne debele Din 7 do 8.75, plemenske krave Din 4.75 do 7, krave molzne in breje Din 4.50 do 6.75, krave klobasarice Din 3 do 4.50, mlada živina Din 6.75 do 7.75.

Mariborski svinjski sejem 15. maja. Dogon je znašal: 434 prašičev, 3 ovce, 2 jagnjeta. Prodalo se je 279 komadov. Kupčija je bila živahna. Cene so bile: Pujski 5 do 6 tednov stari Din 50 do 75, 7 do 9 tednov stari Din 115 do 200, 3 do 4 mesece Din 225 do 350, 5 do 7 mesecev Din 375 do 450, 8 do 10 mesecev stari Din 625 do 750, 1 leto stari Din 1000 do 1500. Kilogram žive teže Din 12 do 14.50, mrtve teže kg Din 15 do 16.50. Ovce glava po 100 do 115 Din.

CENE.

Ljubljanska blagovna borza. Za blago, postavljeno v Ljubljano, se je plačevalo: Pšenica ameriška Rosafe Din 490, avstralska Din 485, Hard Winter Din 500; rž Kanada Western Din 460; oves makedonski rešetan Din 360; koruza promptna Din 232; otrobi pšenični drobni Din 190; krompir postavljen na dolensko postajo, beli Din 125, postavljen na štajersko postajo, rumeni Din 115, rdečkast Din 135.

Tržišče z žitom. V minolem tednu je domača pšenica v Bački poskočila za 5 do 10 par pri kilogramu ter notira sedaj okrog Din 510. Cena ji je tako visoka, ker se je precej izvažala v Romunijo, kjer vlada veliko pomanjkanje žita. Bački in banaški mlinci jo ne kupujejo, ker so se založili z ameriško pšenico. Sedaj pa zahtevajo carinsko zaščito 80—90 par pri kilogramu moke. To bi pomenjalo ponovno podražanje tega živila, kar bi šlo v korist samo nekaterim veleindustrijalcem in bankam, medtem ko bi konsument bil še bolj udarjen kakor je že. Slovenija dobiva žito in moko iz Amerike in iz Italije, ker se to vsled nizkih cenizplača. Cena moki na svetovnih tržiščih pada, medtem ko se domača pšenica draži.

Tržišče z vinom. Kupčija z vinom je bolj živahna samo z dalmatinskimi vini, medtem ko so drugod zaloge večinoma že izčrpane. Dalmatinska bela vina se plačujejo po 5.50 do 8 Din liter po kakovosti; v okolici Petrinje liter po 10 do 12 Din; srbijanska vina po 7 do 10 Din. V Brodu in Gradiški je občutno pomanjkanje domačega vina, tako da ga morajo dobivati od drugod.

Tržišče s hmeljem. V Savinjski dolini so cene hmelju zelo nizke in je tudi povpraševanje majhno. Tembolj presenečajo podatki francoskega konzulata v Ljubljani, po katerih se je v prvem četrtletju izvozilo iz Slovenije na Francosko za 6.9 milijonov dinarjev hmelja. V tej dobi so navadno pri nas zaloge majhne, pa tudi na Francosko se običajno od nas ne izvažajo večje količine hmelja. — Zateško tržišče v Češkoslovaški je sedaj precej živahno.

IZVOZ.

Padanje izvoza živine. Zadnji statistični izkazi o izvozu naše živine prikazujejo, da je izvoz naše živine in živalskih proizvodov znatno padel. Tako je znašala vrednost izvoza teh produktov 1923 3213 milijonov Din, 1924 pa 3094 milijonov Din. Izvožene je bilo n. pr. goveje živine 1923 206.513 glav, 1924 pa samo 163.000 glav itd. Še veliko večji padec pa je zaznamovati v prvem četrtletju 1925, ko je izvoz živine padel na najnižje število. Ker se izvoz z navadnimi sredstvi ne da poživiti, je kmetijsko ministrstvo v minolih dneh sklicalo anketo izvoznikov in strokovnih organov ministrstva, na kateri so se proučavali vzroki slabljenja izvoza živine. Med

drugim so se kot vzrok navajale tudi žilvinske bolezni. Izvozniki so posebno obsojali uvoz ameriške masti. Anketa je izvolila še poseben odbor z nalogo, da izvedla redukcijo, v kateri bodo navedene zahteve izvoznikov živine.

ZA RIMSKE ROMARJE.

Vsak romar mora imeti izkaznico, če hoče biti deležen raznih ugodnosti: znižane cene na železnicah, na nekaterih parnikih, na električni cestni železnici v Rimu. Če pokažeš izkaznico, imaš prost vstop v misijonsko razstavo v Vatikanu. Taka izkaznica stane 25 lir, njena veljavnost velja 45 dni od tistega dne naprej, ko si prišel v Italijo. V Rim moraš iti; ko greš iz Rima, ti osrednji romarski odbor na izkaznici potrdi, da si bil tam. Z izkaznico imaš tudi velike ugodnosti pri obisku Pompejev, Loreta in Asizija.

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

GONILNA JERMENA

prvovrstne in neprekosljive trpežnosti ter PRIMA VOSEK za mazanje jermenov, nudi po najnižji konkurenčni ceni trvdka

ČADEŽ & BRCAR — LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 35. — Zahtevajte cenik in vzorce!

Kdor bi rad lepo obleko

si najlažje izbere sedaj, ko je ravnokar zopet došlo vseh vrst in barv, gladko, karirasto in črtasto, volneno in polvolneno blago; deleni, batisti, krepki, svila, primerne stvari tudi za barmance; rujava, bela in pisana kotenina že od 11 Din naprej, vsakovrstne opreme za neveste, izgotovljene moške srajce, otroške oblečke, predpasniki, bluze, robci, kravate, nogavice itd. po čudovito nizkih cenah samo pri

»IVANKI« F. in I. GORIČAR

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta števil. 29,

kjer se prodaja s kar najmanjšim, a rajše gostejšim dobičkom.

Če potrebujete elektromotorje ali če hočete izgraditi električne centrale, obračajte se na:

Škodove zavode

zastopstvo za Slovenijo

Selenburgova ul. 7

Poset inženirja je brezplačno na razpolago.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

AFILIRANI ZAVOD: Banke Čehoslovaških legij v Pragi z njenimi 21 podružnicami v Čehoslovaški ter delniško glavnico od Kč 70.000.000 — ter rezerv. fondom od Kč 30.000.000 — ter vlogami nad Kč 800.000.000.

Dobrovoljačka banka d.d. v Zagrebu podružnica Ljubljana.

Popolno vplačana del. glavnica
Din 5.000.000.—

Rezerve Din 750.000.—

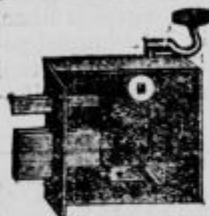
Brzjavni:

„DOBROBANKA“ LJUBLJANA.

Telefona: 5 in 720.

Prevzema vloge na hranilne knjižice in na tekoče račune ter jih obrestuje kar najugodnejše.

Obavlja vse bančne posle najkulantnejše.

Velezaloga dalmat. cementa „Titan“, karbida, železa, okovja, kuhinjske posode, tehtnic itd. po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah

samo pri **BREZNIK & FRITSCH** trgovina z železino, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7. Zahtevajte ponudbe, da se prepričate o nizkih cenah!

Jalovost krav in telic

je največ posledica obolenja na sravnničnem vnetju. Sigurno zdravilo za to so: **BOSULIN SVEČICE**, katere izdeluje in razpošilja s poukom ter točnim živinozdravniškim navodilom lekarnar **HOČEVAR** na Vrhniki. 1 škatlja stane 30 Din in poštne prosto, če se pošlje denar v pismu naprej, sicer po povzetju 7 Din več. 2899

Sedaj je dobro,

pravi mož, ko mu je njegova pametna žena hrbet in ude nadrgnila s Fellerjevim belečine olajšajočim **ELSAFLUIDOM**. Imate bolečine v udih? Nahod? Glavobol? Zobobol? Grče? Trpite na slabosti? Slabem spanju, nervoznosti? Poizkusite Fellerjev Elsafluid, kateri vam bo v hudih dneh dober prijatelj. En zavoj s 6 dvojnati ali 2 specialna steklenicama z zavojino in poštino za 62 Din pri lekarnarju **EUGEN V. FELLER** v Stubici Donji, Elsa trg 16. — Hrvatsko. 7045

Največja izbira

vskovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Din poštne prosto.

Belo platno

trpečno „Trst“ m 13 Din, močno „Sava“ 13 Din. Slovensko platno zelo močno 16 Din, fine „Beograd“ tkanine 17 Din, zelo fine tkanine „Gorica“ za srajce 19 Din, posebno fini narural sifon 22 cm 22 Din, razpošilja veletrgovina R. Stermečki, Celje št. 19. Ilustrirani cenik s čez 1000 slikami se pošlje vsakemu svaton. vzorci i sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride v vlakom osebno kupovat, dobi nakup u primerno povrnitev vožnje. Naročila čez 500

Trgovci engrossa cene.

FABIANI & JURJEVEC

LJUBLJANA :: Stritarjeva ulica št. 5.

Priporočava se slavnemu občinstvu pri nakupu **BLAGA** za **OBLEKE**. Največja izbira svilenih **RUT** in **ŠERP**. — Postrežba solidna ter nizke cene.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. - Vezane vloge obrestuje po dogovoru. - Podeljuje proti dobremu poroštvo osebne, trgovske in obrtne — posebno kratkoročne kredite.

Prvovrstne
Pfaff-šivalne stroje in Puch vozna kolesa
dobite samo pri
Ign.Vok, Ljubljana-Novomesto
Znatno znižane cene!

Ako hočete imeti lepe, zdrave konje, dajte vsakemu po pol kilograma zmle-tih rožičev na dan. Cena za kilogram 6 Din. — Izdeluje in prodaja: **JURIJ ŠORLI** — **KRANJ.** 3173

Kose

Koroške, preizkušene, garantirano iz la jekla, dolge 60, 65, 70, 75 in 80 cm, po **Din 25.—** za komad.

Ako naročite 6 kos, dobite eno zastoj in vse poštne prosto. — Kose razpošilja proti povzetju

PROMETNA TRGOVSKA D.D.
Ljubljana, Krekov trg 10.

Najboljši šivalni stroj je edino le Josip Petelinc-a

znamke **Gritzner in Adler** za rodbino, obrt in industrijo **Ljubljana** blizu Prašernovega spomenika, ob vodi **Pouk** v vezanju brezplačen. Večletna garancija. **Delavnica za popravila**
Na veliko Telefon 913 Na malo

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu št. 39.090

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60.000.000.—, vloge nad K 600.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.